

ПРЕДЛОГ ИЗМЕНА И ДОПУНА ЗАКОНА О ПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Ана Лукић Видојковић, судија Основног суда у Нишу

Љиљана Марјановић Андрић, судија Основног суда у Нишу

Снежана Марјановић, судија Први основни суд у Београду

Новембар 2018.

Решењем Министра правде од 21. априла 2017. године формирана је Радне групе за израду радног текста Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку.

Чланови Форума судија Србије сачинили су Предлог измена и допуна Закона о парничном поступку који је достављен министарству правде септембра месеца 2017. године.

Текст који следи је за основу има коментар из септембра 2017. године који је употпуњен додатним предлозима и са детаљнијим предлогом за брисање одредбе члана 294 став 2 Закона.

НАЧЕЛО ЗАБАРНЕ ЗЛОУПОТРЕБЕ ПРАВА (члан 9):¹

ЗШ:

Члан 9.

Странке су дужне да савесно користе права која су им призната овим законом.

Суд је дужан да спречи и казни сваку злоупотребу права које имају странке у поступку.

Предлог:

Изменити и допунити став 2 овог члана на следећи начин: „Суд је дужан да спречи, казни и не призна правно дејство радње која представља злоупотребу права.“

Образложење:

Овлашћење суда да само спречи и казни злоупотребу права није довољно ефикасно у поступку: поједине радње које представљају злоупотребу, у случају када су први пут предузете, не могу бити спречене; кажњавање се ретко примењује у пракси, јер је извршење таквог решења отежано, а жалба проузрокује дуже трајање поступка. Једини ефикасан начин за спречавање злоупотребе права је непризнавање правног дејства такве радње, што је и сврха начела злоупотребе права.

МЕДИЈАЦИЈА (члан 11)²

ЗШ:

Члан 11.

Суд ће да упуту странке на медијацију или на информативно рочиште за медијацију, у складу са законом, односно да укаже странкама на могућност за вансудско решавање спора медијацијом или на други споразуман начин.

Предлог: допуна одредбе.

Образложење:

Потребно је ову одредбу допунити тако што ће се оставити могућност да суд упуту странке на медијацију или на информативно рочиште за медијацију, те уколико стране без оправданог разлога не приступе медијацији, односно информативном рочишту за медијацију, без обавезе да у поступку медијације и

¹ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

² Предлог сачинио Небојша Ђуричић

учествују, односно без обавезе да спор реше путем медијације, суд ту чињеницу може узети у обзир приликом доношења одлуке о трошковима поступка.

Измена ове одредбе мора бити учињена у оквиру много шире измене нормативног оквира који ви увео низа подстицаја за странке које се одреде за медијацију односно санкција за стране које без обавданог разлога одбију позив на покушај мирног решавања спора.

Свакако потребно је размотрити и могућност одређеног степена обавезности, да стране се обавежу да приступе првом састанку са медијатором, уз њихово слободно право да одлуче да приступе медијацији и право да у сваком моменту иступе из медијације.

ДЕЛЕГАЦИЈА НАДЛЕЖНОСТИ (члан 62)³

ЗПП:

Члан 62.

Надлежни суд првог степена може сам или на предлог странке да поднесе захтев највишем суду одређене врсте да одреди да у поједином предмету поступа други стварно надлежни суд, ако је очигледно да ће тако лакше да се спроведе поступак или ако за то постоје други оправдани разлози.

Захтев надлежног суда првог степена из става 1. овог члана не доставља се странкама на изјашњавање.

Предлог за делегацију надлежности из става 1. овог члана после припремног, односно првог рочишта за главну расправу странка може да поднесе само ако је разлог настао или је странка за њега касније сазнала.

Предлог странке за делегацију надлежности, надлежни суд првог степена ће да достави на изјашњавање противној странци са налогом да се изјасни о предлогу у року од три дана од дана достављања.

Надлежни суд првог степена може да застане са поступком уколико је поднео захтев за делегацију надлежности.

О предлогу странке за делегацију надлежности из става 1. овог члана одлучује надлежни суд првог степена решењем против кога жалба није допуштена, у року од осам дана од дана пријема предлога.

О захтеву надлежног суда првог степена из става 1. овог члана одлучује веће највишег суда одређене врсте.

³ Предлог сачинила Љиљана Марјановић Андрић

Захтев, односно предлог за делегацију надлежности може да се поднесе и у другостепеном поступку под условима из става 1. овог члана.

Предлог:

Вратити нужну делегацију, видети решење из ЗПП из 2004. године, који је правио разлику између нужне и целисходне делегације.

Образложење:

Нејасна је одредба овог члана у ставу 6, у коме је предвиђено да о предлогу странке за делегацију надлежности из става 1. овог члана одлучује надлежни суд првог степена решењем против кога жалба није допуштена, у року од осам дана од дана пријема предлога. Редакција овог става је таква да би се могло закључити да суд првог степена може донети одлуку о делегацији сопствене надлежност неком другом суду, а на предлог странке, што је неодрживо решење јер првостепени суд нема и не може имати такво овлашћење. Без обзира на то што је одредба става 6 овог члана јасна уколико се чита заједно са ставом 1, потребно је овај став јасније и прецизније формулисати.

ГУБИТАК ПАРНИЧНЕ СПОСОБНОСТИ И ТРОШКОВИ ПОСТУПКА (чланови 79 и 152)⁴

ЗПП:

Члан 79.

Суд ће по службеној дужности да пази да ли лице које се појављује као странка може да буде странка у поступку и да ли је парнично способна, да ли парнично неспособну странку заступа њен законски заступник и да ли законски заступник има посебно овлашћење ако је оно потребно.

Лице које се појављује као законски заступник дужно је да приликом предузимања прве радње у поступку докаже да је законски заступник.

Законски заступник је дужан да поднесе посебно овлашћење ако је за предузимање одређених радњи у поступку то потребно.

Кад суд установи да законски заступник лица под старатељством не показује потребну пажњу у заступању, обавестиће о томе орган старатељства. Ако би услед пропуштања заступника могла да настане штета за лице под старатељством, суд ће да застане с поступком и предложи да се одреди други законски заступник.

Члан 152.

⁴ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

Ако странка предложи извођење доказа, дужна је да по налогу суда унапред положи износ потребан за подмирење трошкова који ће да настану поводом извођења доказа.

Ако извођење доказа предлажу обе странке, суд ће да одреди да износ потребан за подмирење трошкова положи обе странке на једнаке делове. Ако је суд одредио извођење доказа по службеној дужности, одредиће да износ положи странка на коју пада терет доказивања чињенице о којој се изводи доказ.

Ако се у току поступка странке споразумеју да се покуша медијација или суд упути странке на поступак медијације суд ће да одреди да износ потребан за подмирење трошкова овог поступка положи обе странке на једнаке делове.

Суд ће да одустане од извођења доказа ако износ потребан за подмирење трошкова не буде положен у року који суд одреди. У том случају суд ће, с обзиром на све околности, по свом уверењу да цени од каквог је значаја то што странка није у року положила износ потребан за подмирење трошкова.

Изузетно од одредбе става 4. овог члана, ако суд по службеној дужности одреди извођење доказа ради утврђивања чињеница у вези са применом члана 3. став 3. овог закона, а странке не положје одређени износ, трошкови за извођење доказа исплатиће се из средстава суда.

Образложење:

Различита је судска пракса о томе ко треба да сноси трошкова вештачење парничне способности странке у случају да суд посумња да је једна странка парнично способна. Више пута је било потешкоћа око исплате такве накнаде из средстава суда, када је другостепени суд заузео став да је суд у обавези да сноси те трошкове, а не тужилац. Сматрамо да је целисходно да се ово питање законски регулише.

ПУНОМОЋЈЕ (члан 91)⁵

ЗПП:

Члан 91.

Пуномоћник је дужан да приликом предузимања прве радње у поступку поднесе пуномоћје.

Суд је дужан да у току целог поступка пази да ли је лице које се појављује као пуномоћник овлашћено за заступање. Ако утврди да лице које се појављује као пуномоћник није овлашћено за предузимање одређење радње, суд ће да укине

⁵ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

парничне радње које је то лице предузело ако те радње странка није накнадно одобрила.

Предлог:

Допунити наведени члан одредбом да у случају сумње у истинитост пуномоћја, суд може затражити оверено пуномоћје.

Образложење:

У пракси се често појављује случај да суд посумња у достављено пуномоћје, па сматрамо да је потребно да се овај члан допуни одредбом која је била предвиђена Законом о парничном поступку из 2004. године. По пракси неких виших судова, првостепени суд је дужан да прихвати као уредно и оно пуномоћје на коме се на месту за потпис налази били какав траг оловке.

ОПОЗИВ ПУНОМОЋЈА (члан 92)⁶

ЗПШ:

Члан 92.

Странка може у свако време да опозове пуномоћје, а пуномоћник може да га у свако време откаже.

Опозивање, односно отказ пуномоћја мора да се саопшти суду пред којим се води поступак, у писаном облику или усмено на записник.

Пуномоћник је дужан да о отказу пуномоћја обавести странку и суд.

Опозивање, односно отказ пуномоћја производи дејство за противну странку од часа када јој је саопштено.

После отказа пуномоћја пуномоћник је дужан да још 30 дана предузима парничне радње за лице које му је издало пуномоћје, ако је потребно да се отклони штета за даваоца пуномоћја која би у то време могла да настане.

Предлог:

⁶ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

Допунити наведени члан одредбом да је дужност странке да саопшти суду да је пуномоћје опозвано.

Образложење:

Често се врши злоупотреба процесних овлашћења у случају достављања одлуке која није повољна за странку или достављања судске таксе, па пуномоћници странака-адвокати, приликом пријема писмена на доставници упишу да је пуномоћје опозвано. Сматрамо да предложене измене доприносе ефикасности поступка, јер суд неће морати да предузима извиђајне радње: да ли је наведена чињеница тачна и када је опозвано пуномоћје.

ПОДНЕСЦИ (ЧЛАН 98)

ЗПП:

Члан 98.

Тужба, противтужба, одговор на тужбу и правни лекови подносе се у писаном облику (поднесци).

Писану форму испуњавају и поднесци упућени суду телеграмом и електронском поштом, у складу са посебним законом.

Поднесци морају да буду разумљиви, да садрже све оно што је потребно да би по њима могло да се поступи, а нарочито: означање суда, име и презиме, пословно име привредног друштва или другог субјекта, пребивалиште или боравиште, односно седиште странака, њихових законских заступника и пуномоћника ако их имају, предмет спора, садржину изјаве и потпис подносиоца.

Ако изјава садржи захтев, странка је дужна да у поднеску наведе чињенице на којима захтев заснива, као и доказе ако је то потребно.

Писани поднесци се подносе искључиво изван рочишта и то најкасније 15 дана пре дана одржавања рочишта.

Предлог:

Изричито прописати одредбу да ће сви поднесци који буду поднети 15 дана пре одржавања рочишта бити одбачени као неблаговремени .

Алтернатива: Овакав поступак третирати као злоупотребу процесних овлашћења и омогућити новчано кажњавање

Образложење:

Неопходно је допунити одредбу члана 98 став 5 у коме је само предвиђено да се поднесци подносе искључиво изван рочишта и то најкасније 15 дана пре одржавања рочишта, а да није предвиђен санкција за непоштовање ове одредбе.

ВРАЋАЊЕ У ПРЕЂАШЊЕ СТАЊЕ- САЗНАЊЕ ЗА ПРОПУШТАЊЕ (члан 110)⁷

ЗПП:

Члан 110.

Предлог за враћање у пређашње стање подноси се суду код кога је требало да се изврши пропуштена радња.

Предлог мора да се поднесе у року од осам дана, рачунајући од дана кад је престао разлог који је проузроковао пропуштање, а ако је странка тек касније сазнала за пропуштање, од дана кад је за то сазнала.

После протеча 60 дана од дана пропуштања не може да се тражи враћање у пређашње стање.

Ако се враћање у пређашње стање предлаже због пропуштања рока, предлагач је дужан да истовремено са подношењем предлога предузме и пропуштену радњу.

Предлог:

Допунити став 2 наведеног члана одредбом да се у случају пропуштања рочишта за које је странка уредно позвана, сматра да је странка сазнала за пропуштање на дан одржавања рочишта.

Образложење:

Различито је поступање основних и виших судова, у оцени чињенице: када је странка (тузилац) сазнала за пропуштање када је пропустила да приступи рочишту, а позив је уредно примила.

По једном мишљењу, странка која је позив уредно примила и није приступила рочишту, сазнала је за пропуштање моментом одржавања рочишта, јер је знала када и где се одржава рочиште и знала је да није приступила.

По другом мишљењу, странка је сазнала за пропуштање када је примила решење о повлачењу тужбе. Ово мишљење се оправдава тиме, да је странка тек пријемом решења о повлачењу тужбе, сазнала да рочиште није одржано. Сматрамо

⁷ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

да оваква став није исправан, јер се поистовећују појмови пропуштања и последице пропуштања. Пријемом решења о повлачењу тужбе странка није сазнала да је пропустила рочиште, већ је сазнала за последицу пропуштања.

ДОСТАВА ПУНОМОЋНИКУ (члан 135)

ЗПШ:

Члан 135.

Ако странка има законског заступника достављање се врши законском заступнику, ако у закону није другачије прописано.

Ако странка има више законских заступника односно пуномоћника, довољно је да се достављање изврши једном од њих.

Предлог:

Станкама које имају пуномоћника адвоката сва писмена(позиви, налози за таксу ,...) се достављају адвокату.

Образложење:

Када је реч о странкама које имају пуномоћника из реда адвоката, достављање свих писмена се има вршити на адресу адвокатске канцеларије, што би се односило и на позиве који се достављају странкама током поступка, као и на сва писмена. У том смислу треба допунити и одредбу члана 135 и регулисати да ако странка има пуномоћника из реда адвоката достављање се врши адвокату.

ДОСТАВА (чланови 140 и 141)

ЗПШ:

Члан 140.

Ако се лице коме се писмено доставља не затекне у свом стану, достављање се врши предајом писмена неком од његових одраслих чланова домаћинства који је дужан да прими писмено.

Ако се достављање врши на радном месту лица коме се писмено доставља, а то лице се ту не затекне, достављање ће да се изврши лицу које на истом месту ради, ако оно пристане да прими писмено.

Ако достављање није могло да се изврши по одредбама ст. 1. и 2. овог члана, достављање ће да се изврши прибијањем писмена на врата стана или просторија правног лица и тиме се сматра да је достављање извршено.

Предаја писмена другом лицу није дозвољена ако оно учествује у парници као противник лица коме се достављање извршава.

Члан 141.

Тужба, решење о платном налогу, пресуда, решење против ког је дозвољена посебна жалба и правни лек доставиће се лично странци, односно законском заступнику или пуномоћнику.

Ако се лице коме писмено мора лично да се достави не затекне тамо где достављање треба да се изврши, под условом да је адреса тачна, достављач ће да остави обавештење да писмено може да се преузме у суду у року од 30 дана од дана покушаног достављања. У том случају копија писмена се истиче и на огласној табли суда.

По протеку рока из става 2. овог члана, сматра се да је достављање извршено.

Обавештење из става 2. овог члана садржи: име и презиме лице коме је покушано достављање, својство у поступку, датум и час када је покушано достављање, адресу на којој је покушано достављање, назнаку да писмено може да преузме у суду у року од 30 дана, да ће копија писмена бити истакнута на огласној табли суда, као и да ће по протеку овог рока да се сматра да је достављање извршено.

Ако писмено из става 1. овог члана треба да се достави државним органима и правним лицима, достављање се врши по одредбама члана 131. овог закона.

Предлог:

I Доставу странкама у поступку треба регулисати по принципу “једном позван увек позван”.

II Измена одредбе члана 140 и 141, те да се само тужба доставља лично странци, зак.заступнику или пуномоћнику.

III Прецизирање одредбе члана 141 тако да се достава у складу са овим чланом може извршити на адресу на којој лице има пријављено пребивалиште или боравиште, независно од тога да ли је то тачна адреса.

IV Потребно је допунити члан 141 у делу који се односи на остављање обавештења.

Образложење:

II Осим тужбе сва остала писмена током поступка вршиће се на адресу коју тужени значи у одговору на тужбу, односно на адресу коју он одреди током поступка. Достава свих писмена, осим тужбе, након пријема одговора на тужбу, вршиће се по правилима неличне доставе и то искључиво на адресу коју одреди тужени у одговору на тужбу, односно тужилац у самој тужби. Дакле, обавеза суда

би била само да тужбу достави туженом на начин како је регулисано одредбом члана 141 ЗПП-а, дакле на адреси из тужбе, односно на адресу на којој је тужени пријављен у регистру становништва.

IV Ова одредба се у пракси лоше тумачи и примењује.

ПРИВРЕМЕНИ ЗАСТУПНИК И ТРОШКОВИ ПОСТУПКА (чланови 151 и 152)⁸

ЗПП:

Члан 151.

Свака странка претходно сама сноси трошкове које је проузроковала својим радњама.

Члан 152.

Ако странка предложи извођење доказа, дужна је да по налогу суда унапред положи износ потребан за подмирење трошкова који ће да настану поводом извођења доказа.

Ако извођење доказа предлажу обе странке, суд ће да одреди да износ потребан за подмирење трошкова положе обе странке на једнаке делове. Ако је суд одредио извођење доказа по службеној дужности, одредиће да износ положи странка на коју пада терет доказивања чињенице о којој се изводи доказ.

Ако се у току поступка странке споразумеју да се покуша медијација или суд упути странке на поступак медијације суд ће да одреди да износ потребан за подмирење трошкова овог поступка положе обе странке на једнаке делове.

Суд ће да одустане од извођења доказа ако износ потребан за подмирење трошкова не буде положен у року који суд одреди. У том случају суд ће, с обзиром на све околности, по свом уверењу да цени од каквог је значаја то што странка није у року положила износ потребан за подмирење трошкова.

Изузетно од одредбе става 4. овог члана, ако суд по службеној дужности одреди извођење доказа ради утврђивања чињеница у вези са применом члана 3. став 3. овог закона, а странке не положе одређени износ, трошкови за извођење доказа исплатиће се из средстава суда.

Образложење:

У Закону о парничном поступку, у делу о постављању привременог заступника из редова адвоката, и у делу о трошковима поступка, није регулисано: ко

⁸ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

сноси ове трошкове, на који начин се ти трошкови поступка одређују, да ли се они предујмљују за сваку будућу радњу или одређују након спроведене радње или се о њима одлучује решењем којим се окончава поступка, на који начин се ти трошкови плаћају. Због свега нема уједначеног поступања, а јављају се и бројни проблеми око наплате и извршења решења која имају за предмет такве трошкове. Због тога сматрамо да је целисходно да се ово питање законски прецизно дефинише.

ПОТРЕБНИ ТРОШКОВИ ПОСТУПКА (члан 154).⁹

ЗШ:

Члан 154

Суд ће приликом одлучивања који ће трошкови да се накнаде странци да узме у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били потребни, као и о износу трошкова, одлучује суд ценећи све околности.

Ако је прописана тарифа за награде адвоката или за друге трошкове, ови трошкови одмериће се по тој тарифи.

Предлог:

Изменити члан 154 прецизирањем да ће суд приликом одлучивања које ће трошкове да накнади странци узети у обзир само оне трошкове за које је странка доказала да су за њу настали.

Образложење:

Из досадашње судске праксе произлази да се као нужни трошкови признају износи судских такси и у случају да они нису плаћени у току поступка, као и да се признају износи на име награде адвокатима, иако нема доказа да је странка адвокату платила тај износ. Трошкови подразумевају издатке који су учињени у току поступка, што значи да ти трошкови да треба да настану за странку, односно да их је странка платила и само те трошкове, уколико су нужни, суд треба да призна странци. Међутим, трошкови поступка су се поистовећивали са издацима који терете странку, без обзира да ли је странка њих платила или не, и када ће их платити. Више пута су странци која је успела у спору признавани трошкови за судске таксе, а да те таксе никада нису плаћене, па се странка неосновано обогатила на рачун супротне странке наплаћивањем тих трошкова од ње. Такође, не може се стављати знак једнакости између права адвоката на надокнаду трошкова по Адвокатској тарифи и захтева за надокнаду трошкова поступка, јер се у парничном поступку не одлучује о овом праву адвоката, него о захтеву странке за надокнаду

⁹ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

њених трошкова, које је она заиста платила. Предложеним изменама биће решен проблем наплате судске таксе, јер ће странке судску таксу плаћати, зато што им је то у интересу, а решиће се и многа недозвољена понашања странака и адвоката око уговарања висине тарифе и момента наплате.

ТРОШКОВИ ПО ОСНОВУ КРИВИЦЕ (члан 155)

ЗПП:

Члан 155.¹⁰

Странка је дужна да независно од исхода парнице накнади противној странци трошкове које је проузроковала својом кривицом или случајем који се њој догодио.

Суд може да одлучи да законски заступник или пуномоћник странке накнади противној странци трошкове које је проузроковао својом кривицом.

Предлог:

I Допунити став 1 одредбом да суд неће признати трошкове поступка оној странци која је успела у спору, ако су ти трошкови настали кривицом те странке, случајем који се њој догодио или су резултат злоупотребе процесних овлашћења.

II Потребно је допунити одредбу члана 155 ЗПП-а утолико што би се предвидело да је странка дужна да независно од исхода парнице накнади противној страни трошкове које је она имала у парничном поступку уколико је страна која је успела у парничном поступку без оправданог разлога није прихватила да покуша решавање спора медијацијом или неким другим алтернативним начином решавања спора.

Образложење:

I - У парничном поступку често долази до злоупотребе процесних овлашћења и до настанка трошкова кривицом странака. Досадашња одредба наведеног члана регулисала је само ситуацију надокнаде трошкова противној странци. Међутим, у многим случајевима противна странка нема право на трошкове поступка, па судови тумачећи ову одредбу, тада нису признавали трошкове оној странци која је крива за настанак трошкова. Сматрамо да оваква дугогодишња пракса треба да буде законски регулисана.

¹⁰ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

ПОСТУПАК ЗА РЕШАВАЊЕ СПОРНОГ ПРАВНОГ ПИТАЊА (ГЛАВА XIV)

ЗШ:

Члан 180.

Ако у поступку пред првостепеним судом у већем броју предмета постоји потреба да се заузме став о спорном правном питању које је од значаја за одлучивање о предмету поступка пред првостепеним судовима, првостепени суд ће по службеној дужности или на предлог странке, захтевом да покрене поступак пред Врховним касационим судом ради решавања спорног правног питања.

Суд који је покренуо поступак за решавање спорног правног питања дужан је да застане са поступком док се не оконча поступак пред Врховним касационим судом.

Члан 181.

Захтев из члана 180. став 1. овог закона треба да садржи кратак приказ утврђеног стања ствари у конкретној правној ствари, наводе странака о спорном правном питању и разлоге због којих се суд обраћа са захтевом за решење спорног правног питања. Суд ће уз захтев да приложи и сопствено тумачење спорног правног питања. Захтев се не доставља странкама на изјашњавање.

Ако странка предложи покретање поступка за решавање спорног правног питања, суд може да достави предлог другој странци ради изјашњавања у року од 15 дана од дана достављања предлога.

Првостепени суд је дужан да уз захтев за решавање спорног правног питања достави и предмет Врховном касационом суду.

Члан 182.

Врховни касациони суд ће да одбаци непотпун (члан 181. став 1) и недозвољен захтев за решавање спорног правног питања.

Захтев из става 1. овог члана је недозвољен, ако је о таквом захтеву Врховни касациони суд већ донео одлуку.

Члан 183.

Врховни касациони суд решава спорно правно питање по правилима поступка за усвајање правних ставова.

Врховни касациони суд ће да одбије да реши спорно правно питање, ако оно није од значаја за одлучивање у већем броју предмета у поступку пред првостепеним судом.

Врховни касациони суд је дужан да реши спорно правно питање у року до 60 дана од дана пријема захтева.

Члан 184.

У одлуци поводом захтева за решавање спорног правног питања, Врховни касациони суд износи разлоге којима образлаже заузето правно схватање.

Одлука из става 1. овог члана доставља се суду који је покренуо поступак и објављује на интернет страници Врховног касационог суда или на други погодан начин.

Члан 185.¹¹

Ако је Врховни касациони суд решио спорно правно питање, странке у поступку у коме се поставља исто спорно правно питање немају право да траже његово решавање у парници која је у току.

Образложење:

У претходним годинама наше правосуђе доживело је велику осуду јавности због неједнаког поступања у такозваним „масовним“ парницама, или пак због променом става у одлучивању (спорови за исплату ратних дневница; за исплату разлике пензије од стране Фонда ПИО, за исплату разлике новчане накнаде за случај незапосленост, различито тумачење законских рокова застарелости и остало). Због тога сматрамо да је нужно да се ове одредбе у потпуности измене и регулише механизам обавештавања Врховног касационог суда од стране осталих суда о постојању већег броја истоветних парница и обавези Врховног касационог суда да у хитном поступку заузме став о спорном правном питању у таквим парницама пре окончања иједног поступка. Такође је нужно да сви суда застану са поступањем. На овај начин у потпуности би било отклоњено неједнако поступање суда у истим парницама, странкама не би било повређено право на правично суђење, чиме би се смањили поступци пред Уставним судом и Европским судом за људска права. Сматрамо да се код масовних парница у ствари ради о једном спору, и такав спор мора бити решен на исти начин.

Такође у чл. 183 ст. 3 је предвиђено да ВКС спорно правно питање решава у року до 60 дана од дана пријема захтева. Поставља се питање како да поступи првостепени суд који је застао са поступком до решавања спорног правног питања и пред којим је у току већи број поступака у којима постоји потреба за заузимањем става о спорном правном питању ако ВКС не испоштује овај иначе инструктиван рок.

¹¹ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

ОТУЂЕЊЕ СТВАРИ У ТОКУ ПАРНИЦЕ (члан 204)¹²

ЗПП:

Члан 204.

Ако странка отуђи ствар или право о коме тече парница, то не спречава да се парница међу истим странкама доврши.

Лице које је прибавило ствар или право о коме тече парница може да ступи у парницу уместо тужиоца, односно туженог само ако на то пристану обе странке.

У случају из става 1. овог члана пресуда има дејство и у односу на стицаоца.

Предлог:

Потребно је трећем лицу које је у току парнице стекло спорну ствар или спорно право, олакшати услове за ступање у парницу што је могуће учинити на тај начин што ће се предвидети могућност да суд том лицу дозволи ступање у парницу чак и уколико се парничне странке томе противе под одређеним условима који могу бити аналогни онима које законодавац предвиђа код преиначења тужбе. Потребно је и у погледу дејства пресуде на стицаоца увести неки коректив, рецимо у виду савесности стицаоца.

Образложење:

Члан 204 ЗПП-а предвиђа да ако странка отуђи ствар или право о коме тече парница, то не спречава да се парница доврши међу истим странкама, затим да лице које је прибавило ствар или право о коме тече парница може да ступи у парницу уместо тужиоца односно туженог само ако на то пристану обе странке и коначно да у случају отуђења ствари или права у току парнице, пресуда има дејство и у односу на стицаоца. Нарочито споран део овог решења ЗПП је онај из одредбе става 3 чл. 204, којим је предвиђено да пресуда која се донесе у парници у којој је дошло до отуђења спорне ствари или права делује према стицоцу без било каквих ближе одређених услова за то, па дакле чак и према стицоцу који је савестан што су ригорознији услови у односу на оне које ЗПП предвиђа код интервенцијског дејства пресуде. Према одредби члана 204 ЗПП-а, стицалац бива везан пресудом донетом у парници у којој је расправљено и одлучено о праву чији је он титулар у међувремену постао, у парници за коју он можда није ни знао нити је у њој на било који начин суделовао, а у којој је фактички одлучивано и одлучено о његовом грађанском субјективном праву.

¹² Предлог сачинила Љиљана Марјановић Андрић

ПРИБАВЉАЊЕ ИСПРАВА ОД СТРАНЕ СУДА (члан 240)

ЗПП:

Члан 240.

Странка је дужна да сама поднесе исправу на коју се позива за доказ својих навода.

Уз исправу састављену на страном језику подноси се и превод исправе, оверен у складу са законом.

Ако се исправа налази код државног и другог органа, друге организације или лица, која су издала исправу у вршењу јавних овлашћења, а сама странка не може да прибави исправу, суд ће на предлог странке или по службеној дужности да је прибави.

Предлог:

Прецизирање одредбе члана 240 ст. 3 ЗПП-а да ће суд на предлог странака прибавити исправу која се налази код државног или другог органа, друге организације и лица које је издало исправу о вршењу јавних овлашћења само у случају ако је захтев странке за издавање исправе одбијен.

Образложење:

Заменити до сада исувише широку постављену формулацију “сама странка не може да прибави исправу”, где се немогућност странке да прибави исправу у пракси није тумачило само као ситуација у којој је захтев странке за издавање исправе одбијен.

РОЧИШТЕ ПРЕ ДОНОШЕЊА РЕШЕЊА О ОДБАЦИВАЊУ ТУЖБЕ (члан 294)¹³

ЗПП:

Члан 294.

Суд по претходном испитивању тужбе доноси решење којим се тужба одбацује ако утврди да:

1) одлучивање о тужбеном захтеву не спада у судску надлежност (члан 16);

¹³ Предлог сачинила Снежална Марјановић

2) је тужба поднета неблаговременно, ако је посебним прописима предвиђен рок за подношење тужбе;

3) о истом захтеву већ тече парница;

4) је ствар правноснажно пресуђена;

5) је у истој ствари закључено судско поравнање;

6) не постоји правни интерес тужиоца за подношење тужбе из члана 194. овог закона;

7) је тужба неразумљива или непотпуна.

Пре доношења решења о одбацивању тужбе из разлога прописаних у ставу 1. овог члана, суд је дужан да одржи рочиште на коме ће тужиоцу омогућити да се изјасни о одбацивању тужбе.

Предлог:

Допунит одредбу члана 294 став 1 ЗПП-а утолико што треба дати могућност суду да тужбу одбаци уколико су се стране уговориле да ће пре покретања парничног поступка покушати са медијацијом као алтернативним начином решавања спора.

Брисати став 2.

Образложење:

. У примени ове одредбе долази до различитог тумачења и различите праксе судова, што ствара правну несигурност и грађане доводи у неравноправан положај и крши право на правично суђење.

Од почетка примене ове одредбе јавила су се многа спорна и веома важна питања. Пре свега поставило се питање да ли на рочиште треба позвати и туженог а не само тужиоца, у којој форми послати позив и шта у њему навест, да ли се наводе разлози за одбачај тубе, да ли се ова одредба примењује и када тужилац има пуномоћника из реда адвоката, која је сама садржина рочишта, односно да ли тужени може уредити тужбу на овом рочишту.

На сва ова питања заузети су различити ставови судова и самим тим различита је пракса како првостепених тако и другостепених-виших судова који одлучују о жалбама на решења о одбачају тужби. Треба истаћи да чак и у Билтену Врховног

касационог суда по овим питањим су дате потпуно супротне алтернативе, дакле не постоји јединствен став ни Грађанског одељења највишег суда у земљи. Са друге стране у реферату судије Марине Говедарице које је изражено да саветовању у Врњачкој бањи предложена су решења о која нису званичан и јединствен став Врховног касационог суда.

Важно је напоменути да су поједини Виши судови заузели став да је неодржавање овог рочишта апсолутно битна повреда одредби паричног поступка док други, првостепени игноришу постојање ове одредбе и може се рећи да их њихови виши судови у томе следе, односно ни на који начин не санкционишу њено не поштовање.

Сама чињеница да се ова одредба у овој мери различито тумачи и примењује је довољан разлог да се потреба постојања једне овакве одребе преиспита. Разлог различитог тумачења и примене не треба тражити у њеном неразумевању основних или виших судова, већ разлог лежи у самој одредби. Одредба је недоречена и није усклађења са осталим одредбама ЗПП. Уколико се законодавац одлучио за постојање једног оваквог рочишта морао је да да одговор на сва напред наведена питања, односно да пропише норме које ће до краја уредити ово рочиште.

2. Примена ове одредбе ствара непотребне трошкове за странке и за суд. Сврха рочишта је само да се тужиоцу омогући да се изјасни о одбацивању тужбе што доводи до **додатног оптерећења суда у раду и продужења трајања поступка**, јер подразумева обавезу да се одржи рочиште и тек након њега донесе решење о одбачају тужбе. На овом рочишту, по једном од тумашења, тужба се не може ни уредити.

Подношењем тужбе сматра се да је тужилац поднео, према његовом мишљењу, уредну тужбу, па се стога може тумачити и да је то тренутак после кога нема могућности да тужилац уређује и исправља тужбу коју по мишљењу суда треба одбацити. Такође након пријема позива – решења о одређивању рочишта ради изјашњења о одбацивању тужбе допуне тужбе се не могу узети у обзир. Након тог тренутка тужилац зна за мишљење суда о уредности тужбе и може само полемисати у погледу оправданости тог мишљења, али не може исправљати тужбу. И овога произлази да је садржај рочишта ради изјашњења тужиоца ограничен на излагање разлога због којих суд сматра да тужбу треба одбацити и пружање могућности тужиоцу да се изјасни о одбацивању тужбе. Дакле на рочишту се само пружа могућност тужиоцу да се изјасни о ставу суда да тужба треба бити одбачена.

Да ли је целисходно и економску оправдано држати рочиште које има сврху да се тужиоцу омогући да се изјасни о одбачају тужбе, а да он притом не може да тужбу мења, односно да је преиначује. Тужилац се о одбачају тужбе може изјаснити у жалби на решење којим се тужба одбацује.

Сматрамо да је ово законско решење у супротности са препоруком Савета Европе Р.(81)7 о мерама које олакшавају приступ правди, а која, између осталог, наводи да парничење треба да буде **брзо и јефтино**. Одржавање рочишта само да би се тужилац изјаснио о чињеници да ће тужба бити одбачена ствара непотребне трошкове за тужиоца, било да се они састојали само у његовим трошковима доласка или се састојали и у трошковима његовог пуномоћника. На овај начин се **непотребно и сам поступак продужава**. Уместо да се чим суд утврди да су испуњени услови за одбачај тужбе донесе решење и омогући тужиоцу изјављивање жалбе и доношење одлуке другостепеног суда о жалби, поступак се продужава за период док се рочиште не одржи. Имајући у виду оптерећеност суда бројем предмета рочиште се може одржати у року који није кратак. Такође, не треба занемарити чињеницу да се ограничено време које судије имају за заказивање рочишта троши на једно овакво рочиште што продужава дужину трајања не само овог већ и осталих поступака.

Такође, као разлог измена навођена је и репорука бр. Р(84)5 о принципима парничног поступка намењеним за побољшање функционисања правде, која предвиђа да изјаве и доказе треба поднети у раној фази парнице. Свакако да је неопходно, целисходно и економски оправдано да се на самом почетку парничног поступка утврди да ли је тужба уредна и спречи да се поступа, па чак и више година по неуредним тужбама. Међутим, и пре усвајања спорне одредбе та могућност је постојала. Суд је у току предходног испитивања тужбе ценио уредност тужбе. Сматрамо да није потребно за остварење наведеног циља одржавање рочишта, иста сврха се постиже и уколико се рочиште не одржи. Притом понављамо да је суд дужан да омогући тужиоцу да се изјасни о одбачају тужбе а никако да му да могућност да тужбу уређује, те је утолико је и потреба за одржавањем овог рочишта мања.

3. Након увајања спорне одредбе јавило се питање да ли на ово рочиште треба да се позива тужени. Чини се да је већински став да се рочиште треба одржати само са тужиоце у. Овај став изражен је и од стране судије Марине Говедарице, судије Врховног касационог суда, на саветовању у Врњачкој бањи.

Сматрамо да је одржавањем рочишта само са тужилачком страном повређено

начело равноправности парничних странака и туженом је ускраћено право на расправљање. У члану 5 став 1 изричито је прописано да ће суд свакој странци да пружи могућност да се изјасни о захтевима предлозима и наводима противе стране. Уколико се пружа могућност тужиоцу да се изјасни о одбачају тужбе и он на рочишти изнесе свој став мора се пружити могућност да се о томе изјасни и тужени. У супротном суд би одлуку донео на основу изјашњења односно расправљања само са једном страном. Друга стране је ускраћена у могућности да се изјасни о наводим тужиоца које је изнео на овом рочишту. На овај начин иако је била намера заштите права грађана на правично суђење, постиже се супротан ефекат.

Са друге стране, уколико би се суд определио за став да се на рочиште позива и тужена страна, отварају се друга питања. Пре свега у поступцима у којима се тужба доставља на одговор, да ли пре заказивања овог рочишта тужбу треба доставити на одговор. Да ли је рок за одговор 30 дана. Уколико се и у овој ситуацији тужба не доставља на одговор оправдано се може поставити питање како ће се тужени изјаснити о одбачају тужбе уколико тужбу није примио. Са друге стране уколико му се тужба доставља на одговор потребно је пре заказивања рочишта да протечне рок од 30 дана.

Овде треба напоменути да су по овом питању у Билтену ВКС дате две потпуно супротне алтернативе.

Такође, на овом питању се јасно види колико је ова одредба непримењива. Било која алтернатива да се изабере, отварају се нове дилеме и оне доводе до решења која у битноме одступају од осталих правила и начела ЗПП.

4.Наметање суду обавезе да „мало“ припомогне тужиоцу да уреди тужбу, на рочишту на коме није присутна друга страна, је недопустиво, нарочито уколико тужиоца заступа пуномоћник адвокат или је заступник правобранилац или јавни тужилац. На овај начин се директно суд ставља на страну једне странке у поступку.

С обзиром на то да је циљ овог рочишта у томе да се тужиоцу омогући изјашњење на став суда да тужбу треба одбацити, онда **нема дилеме да се ова одредба примењује и у случају када је тужба поднета преко пуномоћника адвоката**, на ком становишту је и досадашња судска пракса. Овакво решење је у потпуној супротности са одредбом члана 101 став 5 ЗПП која прописује да ако је поднесак, који је у име странке поднео пуномоћник, односно јавни правобранилац или јавни тужилац неразумљив или непотпун, суд ће да га одбаци. Намеће се питање зашто се оваквом одредбом враћамо корак уназад. Уколико закон не даје могућност да се

адвокатима, јавним правобраниоцима и јавним тужиоцима не налаже уређење тужбе шта је сврха рочишта?

Такође, спорно је како поступати у ситуацији у када се по члану 101 тужиоцу који нема пуномоћника врати тужбу ради исправке. Уколико тужбу тужилац не врати, по члану 101 тужба се сматра повученом, у тој ситуацији нема сврхе држати рочиште јер је тужиоцу већ предочено да ће се сматрати да је тужба повучена, имао је могућност да је исправи и да се изјасни о одбачају тужбе. Са друге стране уколико тужба буде враћена без исправке применом члана 101 став 4 иста се може одбацити. И у овој ситуацији тужиоцу је предочена чињеница да је тужба неуредна и да ће бити одбачена, остављена му је могућност да је уреди и да се изјасни, тајко да нема сврхе држати рочиште.

Сматрамо да је потпуно непотребно наведено рочиште поред постојања члана 101, по коме суд враћа тужбу и упућује неуког тужиоца у ком смислу треба тужбу да исправи и допуни, па ако исти не поступи на тај начин, одржавање рочишта по члану 294 став 2 је неоправдано додатно помагање тужиоцу, који је у супротности са начелом равноправности странака.

Сматрамо да је погрешно тумашење спорне одредбе које би довело суд до ситуације у којој у присуству једне странке, тужиоца сугерише или „мало помаже“ како би тужилац уредио тужбу. Пре свега суд на овај начин помаже једној страни у поступка, и то чак и страни која може бити заступана од страна стране адвоката, јавног правобраниоца или јавног тужиоца. Дакле сугерише се да суд помогне страни која има стручну помоћ док се са друге стране може наћи тужени који нема средстава за ангажовањем стручне помоћи. Дакле наспрам туженог који већ може бити у неравноправном положају јер није заступан од стране професионалца, придружује се и суд који помаже једној страни иако се од њега очекује да буде непристрасан и неутрала. Са друге стране чак и у ситуацији да је тужилац тај који је економски, сручно, или на било који други начин инфериоран у односу на туженог суд не може бити тај који ће у овом облику уређивањем тужбе пружати бесплатну правну помоћ. Поступајући судија мора бити непристрасан независно од социјалног економског или било ког другог статуса странака у поступку независно да ли је у питању тужилац или тужени.

Сматрамо да је спорна одредба члана 294 став 2 због своје неусклађености са осталим одредбама Закона о парничном поступку у примени доводи до различитог поступања од стране не само првостепених судова већ и до различите праксе другостепених судова. Неједнако поступање повређује право на правично суђење и

доводи до правне несигурности. Одржавање рочишта производи непотребне трошкове пре свега за странке у поступку па и саму државу, односно суд.

Сматрамо да ову одредбу треба избрисати из Закона о парничном поступку, или приступити опсежним и озбиљним изменама закона како би се дао одговор на сва спорна питања која ова одредба ствара. Ова одредба ствара недопустиво велики број спорних питања на која ни Врховни касациони суд није дао јединствен став, као што су: да ли на рочиште звати туженог или само тужиоца, да ли доставити тужбу на одговор уколико се зове тужени, колики је рок за одговор на тужбу у том случају, да ли заказивати рочиште уколико тужилац након враћања тужбе у смислу члана 101 тужбу не врати или је врати без измене.

РОЧИШТЕ ПРЕД ИЗМЕЊЕНИМ ВЕЋЕМ (члан 331)

ЗПШ:

Члан 331.¹⁴

Ако се рочиште држи пред измењеним већем, односно судијом појединцем, главна расправа мора да почне изнова, али суд може да донесе одлуку да се поново не саслушавају странке, сведоци и веишаци и да се не врши нов увиђај, већ да се прочитају записници о извођењу ових доказа.

Предлог:

Допунити одредбу и предвидети да суд одлуку може донети уколико се са тиме сагласе странке.

Образложење:

Овај члан је наиме непотпун у смислу да не предвиђа под којим условима и на основу којих критеријума суд може донети одлуку да се поново не изводе већ изведени докази. Овом одредбом није предвиђено да ли је суд дужан да, пре него што донесе одлуку да не изводи поново већ изведене доказе већ да уместо тога изведе доказ читањем одговарајућих исправа и записника у списима предмета, прибави изјашњење странака или њихових пуномоћника. Требало би овај члан допунити и предвидети да суд овакву одлуку може донети уколико се са тиме сагласе странке, што је суд дужан да пита на првом рочишту након измене у саставу

¹⁴ Предлог сачинила Љиљана Марјановић Андрић

већа односно након промене судије појединца или предвидети и то да суд такву одлуку може донети и ако се странке томеprotиве уколико оцени да је то целисходно у конкретној ситуацији и да би поновно извођење већ изведених доказа довело до одуговлачења поступка те уколико оцени да нема потребе поново изводите доказе без обзира на начело непосредности.

МЕДИЈАЦИЈА (члан 340)

ЗПП:

Члан 340.

Ако је то посебним законом прописано или када странке сагласно предложе решавање спора путем медијације, суд ће да застане са поступком и упути странке на медијацију.

Предлог:

Допуна одредбе члана 340 ЗПП-а, да ће суд да застане са поступком у складу са законом.

Образложење:

Потребно је допунити одредбу члана 340 ЗПП-а утолико што треба прописати да ће суд да застане са поступком у складу са законом, мислећи на Закон о посредовању и решавању спорова, где су прописани посебни услови под којима долази до застоја поступка.

ДЕЛИМИЧНА ПРЕСУДА (члан 346)

ЗПП:

Члан 346.¹⁵

Ако од више тужбених захтева, услед признања, одрицања или на основу расправљања, само за неке постоје услови за коначну одлуку или ако су само за део једног захтева испуњени услови за коначну одлуку, суд може у погледу тих захтева, односно дела захтева, да закључи расправу и донесе пресуду (делимична пресуда).

Делимичну пресуду суд може да донесе и кад је поднета противтужба, ако постоје услови за доношење одлуке само о захтеву тужбе или захтеву противтужбе.

¹⁵ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

Суд ће приликом одлучивања да ли ће да донесе делимичну пресуду, нарочито да узме у обзир величину захтева или дела захтева који испуњава услове за доношење одлуке.

Делимична пресуда је самостална пресуда у погледу правних лекова и извршења.

Предлог:

Допунити наведени члан одредбом да у случају изјављивањем жалбе на делимичну пресуду, суд је у обавези да копира списе предмета и копију достави другостепеном суду на одлучивање.

Исто правило (коме је можда пре место у судском пословнику) прописати и у ситуацију у којој суд доставља списе по жалби на решења о привременој мери, на решења о новчаном кажњавању..., дакле на сва она решења од чије правноснажности не зависи одлучивање и предмету тужбеног захтева.

Образложење:

Делимична пресуда је реткост у судској пракси, иако су понекад испуњени услови за њено доношење, јер изјављивањем жалбе на ту пресуду поступак се не убрзава, већ управо супротно.

ОБЈАВЉИВАЊЕ ПРЕСУДЕ (члан 352)

ЗПП:

Члан 352.¹⁶

Пресуда се доноси и објављује у име народа.

Ако се главна расправа одржава пред већем, пресуду доносе председник већа и чланови већа који су учествовали на рочишту на коме је главна расправа закључена. Одмах по закључењу главне расправе суд доноси пресуду коју објављује председник већа.

У сложенијим предметима суд може да одложи објављивање пресуде за осам дана од дана закључења главне расправе.

У случају из члана 319. став 2. овог закона, пресуда ће да се објави најкасније у року од осам дана од дана пријема списа, односно записника.

¹⁶ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

Предлог:

Преузети решење из француског ЗПП по коме ће судија приликом закључења јавне расправе објавити пресуду или ће обавестити странке када ће пресуда бити израђена и да је могу преузети у суду

Алтернатива

Рок за објављивање пресуде продужити, и изједначити га са роком за израду пресуде.

Образложење:

Опште је позната чињеница да због великог броја парничних предмета, пресуде се уопште не објављују, и другостепени судови из тих разлога не укидају пресуде. Предложена измена је само усаглашавање постојеће праксе са законом. Оправдано се и поставља питање: која је сврха објављивања пресуде, када рок за жалбу тече од дана достављања пресуде?

ИЗРЕКА ПРЕСУДЕ (члан 355)¹⁷

ЗПП:

Члан 355.

Писано израђена пресуда мора да садржи увод, изреку и образложење.

Увод пресуде садржи: назначење да се пресуда изриче у име народа, назив суда, име и презиме председника и чланова већа, односно судије појединца, име и презиме, пребивалиште или боравиште, односно седиште странака, њихових заступника и пуномоћника, вредност предмета спора, кратко означење предмета спора, дан закључења главне расправе, дан кад је пресуда донета и дан када је пресуда објављена.

Изрека пресуде садржи одлуку суда о усвајању или одбијању захтева који се тичу главне ствари и споредних тражења и одлуку о постојању или непостојању потраживања истакнутог ради пребијања (члан 359. став 3).

У образложењу суд ће да изложи: захтеве странака и њихове наводе о чињеницама на којима се ти захтеви заснивају, доказе, чињенично стање које је утврдио, као и прописе на којима је суд засновао пресуду, ако законом није другачије прописано.

¹⁷ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

У образложењу пресуде због пропуштања, пресуде на основу признања, пресуде на основу одрицања, пресуде због изостанка и пресуде донете на основу члана 291. став 2. овог закона изнеће се само разлози који оправдавају доношење оваквих пресуда.

Пресуда не садржи образложење ако су се странке одрекле права на правни лек, ако посебним законом није другачије прописано.

Предлог:

Допунити овај члан одредбом да изрека пресуде мора садржати све елементе који су нужни за потпуно одређење предмета спора (место, време, начин и слично), а овакво одређење се не сматра прекорачењем тужбеног захтева.

Образложење:

У досадашњој пракси судова није се инсистирало на томе да изрека пресуде садржи потпуно одређење спора у погледу времена, места, начина и слично, већ се сматрало да изрека пресуде мора бити језички истоветна предлогу тужиоца у тужби. Због тога, у случају нове парнице између истих странка, образложење пресуде је служило за идентификацију претходног спора, што је у пракси изазвало бројне потешкоће.

ПРЕИНАЧЕЊЕ ПРВОСТЕПЕНЕ ПРЕСУДЕ (члан 394)

ЗПП:

Члан 394.

Другостепени суд ће пресудом да преиначи првостепену пресуду ако:

- 1) је на основу расправе утврдио другачије чињенично стање него што је оно у првостепеној пресуди;*
- 2) је првостепени суд погрешно оценио исправе или посредно изведене доказе, а одлука првостепеног суда је заснована искључиво на тим доказима;*
- 3) је првостепени суд из чињеница које је утврдио извео неправилан закључак о постојању других чињеница на којима је заснована пресуда;*
- 4) сматра да је чињенично стање у првостепеној пресуди правилно утврђено, али да је првостепени суд погрешно применио материјално право.*

Предлог:

Допуна члана 394 став 1 тачка 2, тако што ће другостепени суд преиначити првостепену пресуду и у свакој оној ситуацији када је првостепени суд погрешно оценио исправе или друге доказе.

Образложење:

Када је реч о могућности преиначења пресуде од стране другостепеног суда потребно је изменити одредбу члана 394 став 1 тачка 2 у смислу да се остави већи простор другостепеном суду да може преиначити пресуду не само у ситуацији уколико је првостепени суд погрешно оценио исправе или посредно изведене доказе, а одлука првостепеног суда је заснована искључиво на тим доказима, већ и у свакој оној ситуацији када је првостепени суд погрешно оценио исправе или друге доказе.

ПОСТУПАЊЕ ПРВОСТЕПЕНОГ СУДА НАКОН УКИДАЊА ОДЛУКЕ (члан 398)

ЗПП:

Члан 398.¹⁸

Првостепени суд је дужан да року од 30 дана од дана пријема решења другостепеног суда одржи рочиште на којем ће да одреди временски оквир за нову главну расправу пред првостепеним судом.

Првостепени суд је дужан да изведе све парничне радње и да расправи сва спорна питања на која је указао другостепени суд у свом решењу.

На новој главној расправи странке могу да износе нове чињенице и предлажу нове доказе о истом захтеву, само ако учине вероватним да без своје кривице нису могли да их изнесу, односно предложе, односно ако подносилац жалбе није био странка или није имао положај странке (умешач) до укидања пресуде, осим ако законом није другачије прописано.

Странка нема право да на новој главној расправи преиначи тужбу, тако што ће да промени истоветност захтева или истакне други захтев уз постојећи, а који не произлази из истог чињеничног стања.

¹⁸ Предлог сачинио Небојша Ђуричић

Ако пресуда буде укинута због тога што је пресуду донео ненадлежан суд, нова расправа пред првостепеним судом одржаће се по одредбама које важе за одржавање главне расправе у случају кад се промени веће (члан 331).

Предлог:

Прецизирање одредбе.

Образложење:

Када је реч о поступању првостепеног суда након укидања пресуде, односно одредбе члана 398 ЗПП-а, потребно је уклонити контрадикцију између става 2 и става 3. Наиме, у ставу 2 овог члана предвиђено је да је првостепени суд дужан да изведе све парничне радње и да расправи све спорна питања на која је указао другостепени суд у свом решењу, а што би значило да је дужан да изведе и доказ на који је указао другостепени суд, међутим ставом 3 истог члана прописано је да се могу изнети нове чињенице и предложити нови докази само ако стране учине вероватним да без своје кривице нису могли да изнесу, односно предложе, извођење тих доказа. Дакле, првостепени суд ће уколико буде поштовао став 2 овог члана и поступао по налогу другостепеног суда, бити дужан да изведе све парничне радње, односно да изведе оне доказе које странке нису у ранијем току поступка истицале, те на тај начин одредба става 3 члана 398 не може бити примењена. Оваква формулација одредбе става 2 члана 398 ЗПП-а, оставља могућност да другостепени суд указује и који докази треба да буду изведени доком поступка, дакле одредбу овог става треба прецизирати тако да не постоји могућност да другостепени суд налаже који доказ треба да се изведе у току првостепеног поступка.

ПОСЕБНА РЕВИЗИЈА РЕВИЗИЈА

Члан 404

Ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

О дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

Предлог:

Допунити одредбу овог члана

Образложење:

У досадашњој пракси отворила су се многа спорна питања око дозвољености ревизије, због чега је Врховни касациони суд морао својим ставовима попуњава правне празнине.

Допуна ове одредбе и измене и допуне осталих одредби које се односе на ревизију морају довести до растерећења грађанског одељења Врховног касационог суда великог броја предмета, који не завређују да по њима поступа врховни суд једне земље.

ПЛАТНИ НАЛОГ (члан 455)

ЗПП:

Члан 455.¹⁹

Ако се тужбени захтев односи на доспело потраживање у новцу, а то се потраживање доказује веродостојном исправом приложеном тужби у изворнику или овереном препису, суд ће, под условом да је приложен и доказ о урученој опомени за плаћање доспелог потраживања, да изда налог туженом да испуни тужбени захтев (платни налог).

Као веродостојне исправе сматрају се нарочито:

- 1) јавне исправе;*
- 2) приватне исправе на којима је потпис обвезника оверио орган надлежан за оверавање;*
- 3) менице и чекови са протестом и повратним рачуном ако су они потребни за заснивање захтева;*
- 4) изводи из оверених пословних књига;*
- 5) фактуре;*

¹⁹ Предлог сачинила Ана Лукић Видојковић

б) исправе које по посебним прописима имају значај јавних исправа.

Платни налог издаће суд иако тужилац у тужби није предложио издавање платног налога, а испуњени су сви услови за издавање платног налога.

Ако на основу веродостојне исправе може да се тражи извршење у складу са законом којим се уређује извршење и обезбеђење, суд ће да изда платни налог само ако тужилац учини вероватним постојање правног интереса за издавање платног налога. Ако тужилац не учини вероватним постојање правног интереса за издавање платног налога, суд ће тужбу да одбаци.

Предлог:

Смањење услова за изјављивање платног налога, а нарочито достављање доказа о урученој опомени.

Образложење:

Строги услови за доношење платног налога су довели до тога да се платни налози ретко доносе, а њихово доношење је целисходно у једноставним стварима. Сматрамо да се и смањењем услова странкама не ускраћују никаква права, јер изјављивањем приговора, настали спор се може решити у редовној парници.

РОКОВИ ЗА ПОСТУПАЊЕ

ЗПП:

Члан 301.

Суд ће да закаже и одржи припремно рочиште у року од 30 дана од дана достављања тужиоцу одговора на тужбу.

Ако тужени није поднео одговор на тужбу, а нема услова за доношење пресуде због пропуштања, суд ће припремно рочиште да закаже и одржи најкасније у року од 30 дана од дана када је истекао рок за достављање одговора на тужбу.

Члан 398. ст. 1

Првостепени суд је дужан да року од 30 дана од дана пријема решења другостепеног суда одржи рочиште на којем ће да одреди временски оквир за нову главну расправу пред првостепеним судом.

Члан 352.

Пресуда се доноси и објављује у име народа.

Ако се главна расправа одржава пред већем, пресуду доносе председник већа и чланови већа који су учествовали на рочишту на коме је главна расправа закључена. Одмах по закључењу главне расправе суд доноси пресуду коју објављује председник већа.

У сложенијим предметима суд може да одложи објављивање пресуде за осам дана од дана закључења главне расправе.

У случају из члана 319. став 2. овог закона, пресуда ће да се објави најкасније у року од осам дана од дана пријема списка, односно записника.

Члан 354.

Пресуда мора да се писано изради у року од осам дана од дана објављивања. У сложенијим предметима суд може да одложи писану израду пресуде за још 15 дана.

Изворник пресуде потписује председник већа.

Странкама се доставља оверен препис пресуде са упутством о праву на изјављивање правног лека против пресуде.

Суд је дужан да отпреми оверени препис пресуде наредног дана од дана истека рока из става 1. овог члана.

Предлог:

Измена или брисање судских рокова.

Образложење:

Када је реч о роковима у којима је суд дужан да закаже припремно рочиште, односно прво рочиште за главну расправу, као и рок у коме је суд дужан након доношења другостепене одлуке, односно укидања првостепене пресуде, да закаже прво рочиште, предлог је да се овај **рок са 30 дана продужи на 90 дана, или да се предложи брисање оваквих рокова из Закона о парничном поступку.**

Такође, када је реч о роковима израде пресуде, потребно је изменити одредбу члана 352 ЗПП-а и 354 ЗПП-а, утолико што би се рокови за израду пресуде ускладили са Правилником о поступку и вредновању рада судија и председника судова, те предвидети максималне рокове за објављивање и израду пресуде од 60 дана, односно не наметати обавезу објаве пресуде најкасније од 8 дана од закључења главне расправе, већ обавезати суд да у истом року који би био 60 дана суд објави и писмено изради пресуду.